

GÜNAHIN İNSAN ÜZERİNDEKİ ETKİLERİ

<"xml encoding="UTF-8?">

GÜNAHIN İNSAN ÜZERİNDEKİ ETKİLERİ

Günahların dünyada ve ahirette akla, kalbe ve bedene verdiği dünyevî ve uhrevî zararlar, insan psikolojisi ve kişiliğinin oluşumu üzerinde olumsuz yönde bıraktığı etkiler, inkâr edilemez bir gerçektir.

Bunların o kadar kötü ve çirkin etkileri, sonuçları var ki onları ancak Allah bilir. İşte bu makalenin konusu, onlardan bazılarına işaret etmektir.

Ancak günahların etkilerinin beyanına geçmeden önce burada, günah sonucu yaptığı kötü işleri tevil etme, yorumlama belâsına duçar olan kimseler gibi bazı insanların hata yaptığı ince bir hususa dikkat çekmede yarar vardır. O da şu ki:

İnsanlar bazen günahın tesirini o anda görmezler. Özellikle henüz meleke hâline gelmemiş, kalbin katılaşmadığı gençliğin ilk dönemlerinde işlenen ilâhî yasaklar ve günahlar hakkında bu durum daha belirgindir.

Çünkü bazen günahın tesiri ileride ortaya çıkar, ama kişi onu unutmuş olur. Etkisini o anda görmeyince, yaptığından dolayı Allah'ın ona memnuniyetsizliğinin olmadığını sanır ve cezanın gecikmesinin, aslında tövbe etmesi için İlâhî tarafından kendisine verilen bir mühletten kaynaklandığını unuttur.

Oysa tertemiz bir sayfadan ibaret olan kalpte günah sonucu oluşan siyah noktanın büyümesiyle nice insanlar helâk oldu, nice nimetler yok oldu, nice ferdî ve içtimaî belâlara davetiye çıkarıldı. Bırakın cahilleri, buna aldanan nice âlimler ve erdemli insanlar bile var!

Ama şunu da hatırlatalım ki, günahın cezasının bir kısmı peşindir. Zira kişi gizlice veya açıktan günah işler ve onun zilleti hemen üzerine çöker; organları veya ruhu, psikolojisi üzerindeki doğal etkisini anında gösterir.

Çünkü masiyet sahibine, mutlaka zillet ve hakirlik vardır. İzzetin tümü ise Allah'a itaattedir. "Her kim izzet istiyorsa, izzetin hepsi Allah'ındır."[1]

Ancak bazen günahların etkisi, defalarca işlendikten ve nefse yerleşip meleke hâline geldikten sonra aşamalı olarak ortaya çıkmakta ve kişiyi kendine münasip yönde etkilemekte, yönlendirmektedir.

Meleke hâline gelmiş günahların insan nefsi üzerindeki olumlu ve olumsuz etkisini, "Nefsanî Melekeler" başlığıyla dergimizin dördüncü sayısında işlemiştik ki, değerli okuyucular oraya da müracaat edebilirler.

GÜNAHIN ZARARLARI

Bunlardan biri ilimden mahrum kalmaktır. Çünkü ilim Allah'ın kalplere attığı bir nurdur. Günah ise bu nuru söndürür. Hatta bazı hadislerde, işlenen günahların, kişinin hikmeti ve kazandığı ilimleri unutmasına yol açtığı ifade edilmektedir.[2]

Ayrıca günahlar aklın noksanlaşmasında etkili olup onu ifsat eder. Çünkü aklın bir nuru vardır, masiyet ise bunu kaçınılmaz olarak söndürür. Nur sönünce de akıl zayıflar, eksilir.

Oysa günahların etkisini izale etmede, nefis ve şeytanla mücadele vermede yegane güç, akıldır. Beden ülkesinde de aklın işlevsiz hâle gelmesi, ülkenin düşmanlar tarafından kuşatılması ve tüm iyilik duygularının yok edilmesi demektir.

Ahlâk âlimleri, "Aklı yardımına koşan hiç kimse, günah işlemez." derler. Çünkü nefsi günaha çağırdığında, aklı onu masiyetten kesinlikle men eder. Zira beden memleketine aklı hâkim olan kimse, kendisini yüce Rabb'in avucunda, huzurunda ve hükümranlılığı altında görmekte, onun evinde ve sergisinin üzerinde olduğunu bilmektedir.

Yüce Allah'ın ve meleklerinin, sürekli kendisini görmekte olup yaptıklarını şahit olduklarına müşahade etmektedir. Kur'ân'ın kendisini gûnahtan nehyettiğini, ölümü hatırlamasının kendisini gûnahtan engellediğini, masiyet sebebiyle elinden kaçırdığı dünya ve ahiret nimetlerinin, günah sonucu elde ettiği sevinç ve lezzetin kat kat fazlası olduğunu bilmektedir.

Hâl böyle iken, sağlıklı bir akla sahip hiç kimse tüm bunları nasıl göz ardı edebilir?! Ama eğer günahlar neticesinde akıl kendi sağlığını kaybeder, güçsüz bırakılırsa, bu durumda helâke sürüklenmek, uçurumlara yuvarlanmak kaçınılmaz olur.

Günahların bir başka sonucu da rızktan mahrumiyettir.[3] Nitekim bir hadiste Resulullah (s.a.a), "Hakikaten bir kul yaptığı bir gûnahtan dolayı rızktan mahrum edilir." buyurmuştur. Çünkü takva, rızkı celp ettiği gibi, takvayı terk de fakirliği celp eder. Rızkı çekmede günahları terk etmekten daha etkili bir şey yoktur.

Ayrıca günah "tahammül edilemeyecek belâya, insanı ölüme kadar sürükleyecek sorunlarla karşılaşmaya ve düşmanları sevindirecek keder"e yol açan güçlü sebeplerdendir.

Yine günahlar Allah'ın nimetinin zevaline, akıbetinin belâya dönüşmesine ve Allah'ın tüm gazabının celbine en büyük sebeplerdendir. Nitekim İmam Hasan (a.s) şöyle buyurmaktadır: "Nimet bir sınavdır, sıkıntıdır. Eğer şükredersen hazine, yok eğer nankörlük edersen ceza olur." [4]

Kısacası, günahlar nimetlerin yok olup yerine belâların gelmesine yol açar. Kuldan bir nimet ancak bir gûnahtan dolayı gider ve ona bir belâ ancak bir günah sebebiyle gelir.

Nitekim Hz. Ali (a.s) şöyle buyurmuştur: "Her belâ ancak bir günah sebebiyle gelir ve ancak tövbeyle ortadan kalkar." Yüce Allah da, "Başınıza hangi musibet gelmişse, o kendi ellerinizin kazandığındandır. Allah çoğunu da affeder." [5] buyurmaktadır.

Günahların yol açtığı sonuçlardan biri de ömrün bereketini, rızkın bereketini, ilmin bereketini, amelin bereketini, ibadet ve itaatin bereketini silmesidir. Özetle günah dinin ve dünyanın bereketini götürür.

Nitekim yüce Allah, "Şayet kasabalılar iman edip Allah'tan sakınsalardı, onlara gökten ve yerden bereket kapıları açardık." [6] buyuruyor. Takva ömrü uzattığı gibi, günahlar da ömrü kısaltır, bereketini götürür.

Ahlâk âlimleri günah sonucu ömrün kılalmasını yorumunda farklı görüşlere sahiptirler. Bazı âlimler gerçekten ömrün kılalmasından söz ederek, "Rızklar, eceller, mutluluk ile mutsuzluk,

sıhhat ile hastalık, zenginlik ile fakirlik gibi olgular

Yüce Rabb'in kaderinde birtakım sebeplerle ilintili olarak azalıp çoğaldığı gibi, ömrün de belli sebeplerden dolayı eksilmesi, belli sebeplerden dolayı uzaması imkânsız değildir." derken, bazıları; "Ömrün kısalması, bereketinin gitmesi demektir." demişlerdir.

Bazı âlimler de şöyle demişlerdir: "Günahların ömrü kısaltmasından maksat, kalplerin ömrünü kısaltmasıdır. Çünkü hakikî hayat kalbin hayatıdır. O yüzden yüce Allah kâfiri diri değil, ölü saymıştır.

O, 'Onlar ölüdürler, diri değildirler.'[7] buyurur. Öyleyse, hakikatte hayat kalbin hayatıdır. İnsanın yaşadığı süre içindeki ömrü sadece, Allah ile birlikte hayat bulduğu anlarıdır.

Onun ömrü sadece o vakitlerdir. Öyle olunca, yapılan her iyilik, takva, itaat ve ibadet vs. hakikî ömür olan bu anları artırmış olur. Onun dışındaki anlara ömür denmez."

"Özetle... Kul Allah'tan yüz çevirip günahlarla iştigal ettiğinde hakikî/kalbî hayatının günlerini zayi etmiş olur ve bunun acısını, 'Âh, keşke hayatım için bir şeyler yapsaydım!'[8] dediği gün hisseder.

Günahla iştigal eden kişi ya bununla birlikte dinî ve dünyevî bazı faydalar için gayret gösteriyordur ya da göstermiyordur. Eğer hiç göstermemişse, ömrünün tümünü zayi etmiş, hayatını tamamen boşa harcamış olur.

Şayet o yolda az-buçuk gayreti varsa, bu engellerden dolayı yolu uzar, o yolun aksi istikametindeki iştigali oranında hayır yolları, ona zorlaşır. Bu ise, ömründe hakikî bir kısalma demektir.

Dolayısıyla insanın ömrü, yaşadığı süredir. Yaşaması ise ancak Rabbine yönelme, Peygamber'ini sevmek, Allah'ı zikretme ve rızasını tercih etme yoluyla İlâhî'nin nimetlerinden istifade etmesidir."

Çünkü insanın yaşamı, kalp ve ruhunun yaşamı ile bir. Kalbinin yaşamı ve hayatı ise ancak kendisini Yaratanı tanımakla, sevmekle, sırf O'na kulluk etmekle, O'na yönelmekle, tövbe

etmekle,

O'nun zikriyle tatmin olup sükûnete ermek ve rahatlamakla, O'na yakınlık neticesinde ünsiyet bulmakla olur. İşte bu hayatı kaybeden, hayrın tümünü kaybetmiştir. Kul, elden kaçırdığı her şeyin yerini doldurabilir; ama Allah'ı kaybettiğinde, O'nun yerini tutacak hiçbir şey kesinlikle yoktur.

"Kaybettiğinde her şeyin vardır yerini tutacak.

Allah'ı kaybettiğinde ise O'nun yoktur yerini tutacak."

Aynı şekilde Allah kendisi dışındaki her şeyin yerini doldurur; ancak O'nun kaybı hiçbir şeyle doldurulamaz. O, kişiyi her şeyden müstağni (ihtiyaçsız) kılar, ama hiçbir şey insanı O'ndan müstağni kılamaz.

O her şeyi telâfi-tedarik eder, ama O'nun telâfisi hiçbir şeyle mümkün değildir. Hâl böyle iken, kul böylesi bir zata bir an olsun kulluktan nasıl müstağni olabilir?! Nasıl O'nu anmayı unuttur, emirlerini zayi eder, böylece kendini unutarak-kaybederek nefesine en büyük zulmü yapar ve zarar-ziyana uğrar?!

O nedenle nefesine uyup şeytanın yolunu tutanlar, Allah'ın ve dostlarının dostluğunu bırakıp gerçekte şeytanla arkadaş olurlar. Şeytan ise kendisiyle arkadaşlık kuran kulun üzerinde hâkimiyet kurunca, onun ömründen, amelinden, sözünden ve rızkından bereket alınır.

Çünkü şeytana itaat edilen her yer ve mekândan bereket sökülüp alınmıştır. Yine, şeytanın yurdu cehennem olduğundan, onda rahmetten ve bereketten eser yoktur.

Kul, ihsan/iyilik ve takva dairesinin dışına çıkınca, Allah'ın özel dostlarıyla arkadaşlıktan, bereketli hayattan, mükemmel nimetlerden ve Kur'ân'da imanın sonucu olarak belirtilen tüm hayırlardan mahrum kalır.

Böylece günahlar kişiyle başka insanlar, özellikle salih kimseler ve Allah erleriyle âlimler arasında soğukluk, kopukluk meydana getirir. Bu soğukluk ne kadar güçlenirse, onlardan ve

onlarla oturup kalkmaktan o kadar uzaklaşır, böylece onlardan istifade bereketinden mahrum kalır.

Kişi Rahman taraftarlarına uzak kaldığı oranda, Şeytan taraftarlarına yaklaşır. Bu soğukluk o kadar güçlenir ki sonunda nefesine iyice yerleşir ve onunla hanımı, çocukları, akrabaları arasında, hatta onunla kendi nefsi arasında da görünmeye başlar. Öyle ki artık onu kendisine dahi yabancı görürsün.

Bu yüzden günahlar, kul ile Rabbin arasındaki ilişkinin kopmasına yol açar. Aralarındaki bağ kopunca da, kuldun her türlü hayır vesilesi kesilir, her türlü şer bağlantıları onunla ilişkiye geçer.

Böylece en büyük düşmanı (şeytan) arası düzelmiş, düşmanı kendisine dost olup asıl dostundan uzaklaşmış olur. Yüce Allah şöyle buyuruyor: "Kim Rahman'ın zikrini görmezlikten gelirse, ona bir şeytan sardırırız; artık o, onun arkadaşı olur.

O şeytanlar bunları yoldan çıkardıkları hâlde bunlar doğru yolda olduklarını sanırlar. Nihayet (zikrimize karşı körlük edip yoldan çıkan o adam) bize geldiği zaman (kötü arkadaşına) şöyle der: Keşke benimle senin aranda iki doğu (doğu ile batı) arası kadar uzaklık olsaydı (seni hiç görmeseydim)! Meğer ne kötü arkadaşmışsın sen!"[9]

Görüldüğü gibi günah; kulu, yaratıkların kendisine en yararlısı, onu ve hayrını en çok düşüneni, mutluluğu ona yakınlıkta olan kimseden, yani melekten uzaklaştırıp düşmanına, onu en çok aldatana ve mutsuzluğa düşürene yani şeytana yaklaştırır.

Çünkü kul günah işlediğinde, melek, günahın büyüklüğü oranında kuldun uzaklaşır. Oysa kulun arkadaşı melek olursa, ona yaratıkların en nasihatçisi, en faydalısı ve en iyisi arkadaş olmuş demektir.

Artık ona sebat verir, hikmeti öğretir, yüreğini güçlendirir ve göğsünü genişletir. Kul için meleğin onunla arkadaşlığından daha faydalı bir şey yoktur. Uyanırken, uyurken, hayatında, ölüm esnasında, kabirde ve her yerde onun arkadaşıdır. İssızlığında şenliği, yalnızlığında dostu ve sırdaşıdır.

Düşmanına karşı savaşır, ondan korur, ona karşı yardım eder. Melek kula yaklaştığında, kul artık onun diliyle konuşmaya başlar; diline hep doğru ve güzel sözler konulur. Fakat kul melekten uzaklaşıp şeytana yaklaştığında, bu defa da onun diliyle konuşmaya başlar; diline iftira, sövme gibi kötü ve yakışsız sözler konulur.

Allah'ın, meleklerinin ve Allah dostlarının dostluğundan mahrum kalan günahkâr kimse de, daima şeytanın esaretinde ve şehvetinin hapsinde kalır, hevâ-hevesinin tutsağı olur. En azılı düşman olan nefsinin elinde esir kimseden de daha kötü hâlde kimse yoktur.

Çünkü hevâ zindanından daha dar bir zindan, şehvet bağından daha zor bir bağ yoktur. Kalp nefsanî arzulara bağlandığında ise, afetler dört bir yanından üzerine üşüşürler. Kalp de kuş gibidir; ne kadar yükselirse afetlerden o kadar uzak olur, ne kadar alçalırsa afetler o miktarda üzerine üşüşür, etrafını kuşatırlar.

Günah işleyen kişi kalbinde ve kendisiyle Rabbi arasında, hiçbir lezzetle kıyas edilmeyecek kadar büyük soğukluk ve yalnızlık duyar. Dünyanın tüm lezzetleri onda toplansa bile, bu yalnızlığı ve soğukluğu gideremez.

Bunu da ancak kalbinde bir parça hayat bulunan kişi hisseder. Çünkü "ölüye hiçbir yara acı vermez." Günahlar sadece bu soğukluk ve mutsuzluk hâline düşmemek maksadıyla terk edilse bile, bunu yapmak akıllıca bir davranıştır.

Adamın biri ârif bir zâta içinde hissettiği yalnızlık hissinden dert yandı. Ârif şöyle dedi:

"Seni günahlar yalnız ve mutsuz yaptığına göre, bundan kurtulmak istiyorsan terk et onları ve ünsiyet bul. Kalp için, günah üstüne günahın getirdiği mutsuzluk ve yalnızlık hissi kadar acı verici bir şey yoktur."

Kısacası, günahlar kalpte büyük yalnızlık bırakır ve günahkâr kendisini yapayalnız hisseder. Bu yalnızlık ve soğukluk hem kendisiyle Rabbi arasında, hem de insanlarla kendisi arasında olur.

Günahlar çoğaldığı oranda bu his de artar. En acı yaşam yalnızların ve korku içinde olanların yaşamı, en hoş yaşamsa cana yakınların, insanlarla güzel ilişki içinde olanların yaşamıdır.

Günahların bir cezası da, kula kendisini unutturmasıdır. Kendi unutulunca da nefsini ihmal eder, ifsat eder ve helâke sürükler. O nedenle, günahın sonuçlarının en kötüsü ve verilen cezaların en büyüğü, kulun kendisini unutması, ihmal etmesi, Allah'tan haz ve nasibini kaçırmaması, bunu aldanarak zararına ve çok düşük değere satmasıdır.

Ayrıca günahlar, Allah'ın kulunu unutmamasına, terk etmesine, onunla nefsini ve şeytanını baş başa bırakmasına yol açar. Kurtulma ümidinin kalmadığı helâk da zaten ordadır. Yüce Allah, "Ey iman edenler!

Allah'tan korkun ve her nefis yarın için ne sunduğuna baksın. Allah'tan sakının; Allah yapmakta olduklarınızdan haberdardır. Allah'ı unutan, böylece Allah'ın onlara kendilerini unutturduğu kimseler gibi olmayın." [10] buyurmuştur.

Yüce Allah'ın kulu unutması, onu terk etmesi ve bitirmesidir. Kula kendini unutturması ise, ona yüksek zevk ve hazlarını; mutluluğunun, kurtuluşunun ve selâmetinin sebep ve yollarını unutturmasıdır.

Ayrıca ona nefislerinin ayıplarını, kusurlarını ve felâketlerini unutturur. Böylece onları ortadan kaldırmak aklının ucundan geçmez. Yine ona nefsinin ve kalbinin hastalıklarını ve acılarını unutturur da onları tedavi etmek ve kendini fesada ve helâke sürükleyecek bu hastalıkları ve illetleri ortadan kaldırmak aklına gelmez.

Yüce Allah bu ayette kendisinden sakınmayı emretmiş, mümin kullarını takvayı terk ederek Allah'ı unutanlar gibi olmaktan nehyetmiştir. Takvayı terk eden;

ona kendi kendisini unutturmak suretiyle, yani ona faydasına olacak ve azaptan kurtaracak şeyleri, ebedî hayatı kazanmasına, o hayatın zevk, sevinç, mutluluk ve nimetlerini elde etmesine yol açacak şeyleri unutturmak suretiyle cezalandıracağını,

tüm bunları Allah'a saygıyı, sevgiyi, korkuyu ve O'nun emrini yerine getirmeyi unutması sebebiyle yaptığını haber vermiştir.

Asinin, sürekli kendi yararına olan şeyleri ihmal ve zayi ettiği, onu hatırlamaktan gafil kalıp hevâ ve hevesine uyduğu, her işinde ifratçı veya tefritçi davrandığı açıkça görülmektedir.

Dünyevî ve uhrevî işleri üzerine yığılmıştır. Her iş ona zor gelir. Hangi işi yapmaya kalksa, onun kapısının kendisine kapandığını veya zorlaştığını görür.

Çünkü her kim Allah'tan sakınırsa, Allah işlerini ona kolaylaştırır. Sakınmayı terk ettiğinde de işlerini zorlaştırır. Böylece ebedî mutluluk için yavaş davranmakta, onu en basit zevke değişmektedir. Oysa o zevkler yaz bulutundan veya gelip geçen bir hayalden başka bir şey değildir aslında.

Günahların bir başka etkisi de benzerlerini ekmeleri, birbirlerini doğurmalarıdır. Öyle ki sonunda onları terk etmek ve sıyrılmak kul için çok güç hâle gelir.

Çünkü tekrar tekrar yapmak suretiyle sonunda itaatler ve günahlar kişide yerleşik hâller, ayrılmaz nitelikler ve sabit melekeler hâline dönüşür. Öyle ki iyi bir insan itaat yapmaktan âciz kalsa, göğsü daralır, kendini sudan ayrılmış balık gibi hisseder.

Bu durumdan ancak ona tekrar döndüğünde kurtulur, rahatlar, huzur bulur, sevinir. Mücrim de günahı bırakıp itaate yöneldiğinde sıkılır, göğsü daralır ve günaha tekrar dönene kadar eli kolu bağlı gibi olur.

Hatta çoğu fasıklar hiçbir zevk almadıkları ve içlerinde ona karşı dürtü bulunmadığı hâlde, sırf günahı bırakıp itaate yöneldiğinde sıkılır, göğsü daralır ve günaha tekrar dönene kadar eli kolu bağlı gibi olur.

"Kadehin biri zevkine içtiğim.

Diğeri ondan hicranımı teskin için."

Kul bir süre kendini ibadete zorladıktan sonra ona alışır, sever ve onu başka şeylere tercih eder. Sonunda Allah, rahmetiyle ona melekler gönderir. Melekler onu itaate dürtükler, teşvik eder, yattığı ve oturduğu yerden kaldırıp ibadete ve güzel işlere yöneltirler.

Masiyet ehli kimse de günahlara alışır, kalbi onlara ısınır. Sonunda Allah ona, sürekli günaha dürtükleyici şeytanlar gönderir.

Birinci kulda, itaat askerleri Allah'ın verdiği yardımla güçlenirler ve onun en büyük yardımcıları

olurlar. İkinci kulda ise, masiyet askerleri verilen desteklerle güçlenirler ve onun yardımcıları olurlar.

Günahın bir diğer sonucu da kulun ibadetten mahrum kalmasıdır. Günahın tek cezası bu olsaydı, ceza olarak yeterdi! Günah kişiyi, onu işlemediği takdirde yapacak olduğu ibadet ve itaatten men eder, başka bir ibadetin yolunu keser.

Böylece yaptığı günden dolayı diğer hayırların yolu kesilir. Yaptığı bir günden dolayı her biri dünyadan ve dünyadakilerden daha hayırlı birçok ibadet ve hayır yolunun önü o kişiye kesilir.

Bu, yediği bir lokmadan dolayı hastalanan, böylece ondan daha hoş birçok lokmadan mahrum kalan kişinin hâline benzer.

Günahların bir başka cezası da, insanda mevcut bulunan hamiyet duygusunu yok etmesi ve gayret manasındaki kıskançlık ateşini söndürmesidir. Bir hadiste Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur: "Allah gayûrdur (kıskançtır), gayûru da sever. Bu yüzden açık-gizli tüm çirkinlikleri haram kılmıştır..."[11]

Burada söz konusu ettiğimiz kıskançlıktan maksat, peygamberlerin ve onlara uyanların; günah girdabına yakalananları, Allah'ın haramlarını çiğneyen ve emirlerine aykırı hareket edenleri harama düşmekten kıskanmaları, kendileri günah işlemeye yönelmediği gibi başkalarının da günaha düşmelerine rıza göstermemeleridir.

O hâlde iyiliği emerden, kötülükten sakındıran peygamberler ve imamlar en kıskanç insanlardır. Yüce Allah ise herkesten daha kıskançtır. Nitekim Resul-i Ekrem (s.a.a) bir hadisinde şöyle buyurmuştur: "Allah'ın, erkek veya kadın bir kulun zina etmesini kıskanması, herkesin kıskançlığından fazladır."

Bu duygu, günahın zilletine bulaşmayan ve itaat sonucu izzet sahibi olan kimselerde ancak görülür. Günah işlemek ise, bu duyguyu zamanla yok eder. Dolayısıyla kişi günahlarla tamamen içli dışlı olursa, kendisi, ailesi ve tüm insanlar için kalbinde bulunan kıskançlık duygusu tamamen yok olur veya çok zayıflar.

Öyle ki, artık o çirkin şeyi kendisi için de, başkası için de çirkin görmemeye başlar. Dahası,

bazıları çirkin işleri çirkin bulmamakla kalmayıp çirkinlikleri ve günahları başkalarına güzel ve süslü bile gösterir, bunlara çağırır, teşvik eder. Bu noktaya vardığında da artık helâk kapısından giriş yapmış demektir.

Günahların bir cezası da, kişinin Allah katındaki ve insanlar yanındaki şan, değer ve makamını düşürmesidir. Zira kulların Allah katındaki en değerlileri en takvalılarıdır. Kul Allah'a ne kadar itaat ederse, nezdindeki değeri o kadar da çok olur.

Asi olup emrine karşı gelirse, Allah'ın gözünden düştüğü gibi kullarının da kalplerinden düşer. Yüce Allah'ın kula en büyük nimetlerinden biri, onun kıymetini yüceltmesi, sevgisini insanların kalbine yerleştirmesidir.

Ama ne var ki, masiyet kulun Allah nezdinde değersizleşmesine, gözünden düşmesine sebeptir. Kul Allah nezdinde değersizleşince de ona hiç kimse değer vermez.

Nitekim yüce Allah, "Allah her kimi hakir ve değersiz yapmışsa, ona değer verecek hiç kimse yoktur." [12] buyurmuştur. İnsanlar muhtaç olduklarından veya şerrinden korktuklarından o günahkâra saygı gösterebilirler de, o kaderinde en hakir, en düşük şeydir.

Nitekim bir hadiste şöyle geçer: "İnsanların en kötüsü, şerrinden korkularak kendisine saygı gösterilen kimsedir."

Böylece günahlar nefsi küçültür, basitleştirir, zayıflatır ve yeteneklerini öldürür. Öyle ki sonunda kişi küçük ve basit şey oluverir. Bunun gibi itaat de onu geliştirir, büyültür ve yüceltir.

"Andolsun... onu (nefsini) arındırıp temizleyen iflâh olmuştur, onu (isyanla, günahla, bozulmalarla) örtüp saran da ziyana uğramıştır." [13]

Çünkü asi kişi kendini masiyete gömer, yerini gizler ve yaptığı kötü şeylerden dolayı insanlardan gizlenmeye çalışır. Kendini nefsinin, Allah'ın ve insanların yanında zelil görür, insanların arasına içine kapanık biri olarak çıkar.

Aksine itaat ve takva kişiyi yüceltir, aziz kılar. Bununla birlikte kişi nefsini Allah katında en zelil, en hakir ve en basit görür.

Zaten nefis izzetine, şerefine ve olgunluğuna bu ilâhî zilletle ulaşmıştır. İşte nefisleri masiyet gibi hiçbir şey böyle küçültüp basitleştirmemiş, Allah'a itaat kadar da hiçbir şey aziz kılıp yükseltmemiştir.

Dolayısıyla günahların bir etkisi de, sahibini yüksek dereceli (illiyîn) olmaya yatkın olduğu hâlde alçak dereceli (esfel-i sâfilîn) yapmasıdır.[14] Kul her masiyet işleyişinde bir düşük dereceye iner.

Bu iniş kulun her masiyetinde devam eder ve kişi sonunda en alt tabakaya varır. Nitekim kul Allah'ın emir ve yasaklarına uygun hareket ettiğinde de derecesi yükselir. Bu yükselme en yükseğe çıkana kadar devam eder.

Günahların bir cezası da, yüce Allah'ın günahkârların kalbine koyduğu korku ve dehşettir. Onlar hep korku ve kaygı içerisinde görürlür. Zira itaat Allah'ın en büyük kalesidir, ona giren dünya ve ahiret cezalarından güvencede olur; ondan çıkanı ise dört bir yandan korkular kuşatır.

Öyle olunca, her kim Allah'a itaat yolunu seçerse, kendisi hakkındaki korkuları güvene; her kim de O'na asilik ve masiyet yolunu tutarsa, güven hissi korkulara dönüşür. Öyle ki her çığlığın kendisine yapıldığını, her kötülüğün kendisine doğru geldiğini sanır.

Allah'tan korkan kişiyi O her şeyden güvende kılar.

Allah'tan korkmayanı Allah her şeyden korkutur.
Yaratıldıklarından beri böyle hükmetti, Allah insanlar hakkında.

Korkular ve günahlar arkadaşlıklar daima.

Günahların bir sonucu da, Allah'ın insanların kalbinden, günahkârın heybetini kaldırması ve insanların onu önemsememeleri, küçümsemeleridir. Netice itibariyle kul, Allah'ın ne kadar seviyorsa,

insanlar onu o kadar sever; Allah'tan ne kadar korkuyorsa, insanlar ondan o kadar korkar; Allah'a ve haramlarına ne derece saygı gösteriyorsa, ona o derece saygılı davranırlar.

Günahların doğurduğu kötü sonuçlardan biri de, müminin ferasetini yok etmesi, basiretini zayıflatması, kalp gözünü körleştirmesi, nurunu söndürmesi, ilim yollarını tıkaması, hidayete götüren şeyleri perdelemesidir. Yapılan günahlar sonucu kalpteki nur zayıflar, sönükleşir, sonunda kalp zifiri gece karanlığı gibi olur.[15]

Sonra bu karanlıklar güçlenir ve kalpten organlara taşar. Öyle ki, yüzü bir siyahlıkla kaplanır. Eğer kişi tövbe etmeden ölür ve bu karanlığı nura tebdil etmezse,

berzah âleminde de ortaya çıkar ve kabir onunla dolar. Yine kıyamet günü gelip kullar mahşer yerine getirildiklerinde, bu karanlık sahibinin yüzünü kaplar ve onu herkes apaçık biçimde görür.

"Bazı yüzlerin ağaracağı, bazı yüzlerin de kararacağı gün... Yüzleri kararanlara, 'İmanınızdan sonra inkâr ettiniz, öyle mi? Öyleyse inkâr etmenize karşılık olarak azabı tadın!' (denilir)."[16]

Bu kararma öyle bir hadde ulaşır ki kişi bu karanlığı kalbinde, gözleriyle, gecenin zifiri karanlığını hissettiği gibi, hakikî olarak hisseder. Gözü için karanlık ne ise, kalbi için günahın karanlığı odur.

Çünkü itaat nur, masiyet karanlıktır. Bu karanlık ne kadar artarsa, kişinin şaşkınlığı o kadar artar. Sonunda farkına varmadan bidatlere, sapıklıklara ve helâk edici şeylere düşer. Çünkü o, gecenin karanlığında tek başına yürüyen bir kör gibidir.

Kalpteki karanlık öylesine güçlenir ki, bu, gözde belli olur; sonra daha da güçlenir ve yüze yansır. Yüzde, basiret ehli herkesin gördüğü bir karartı hâline dönüşür.

İbn-i Abbas (r.a) şöyle rivayet eder: "İyi amel yüze parlaklık, kalbe nur, rızka bolluk-bereket, bedene güç, insanların kalbine muhabbet verir. Günah ise yüzde siyahlık, kalpte karanlık, bedende zayıflık, rızкта kıtlık ve insanların kalbinde nefret yaratır."

Masiyetlerin kul için en tehlikeli etkilerinden biri de, kalbin hayır yapma iradesini zayıflatıp, günah işleme iradesini güçlendirmesi; tövbe irade ve isteğini kalbinden tamamen çıkarıncaya kadar yavaş yavaş zayıflatmasıdır.

O, ancak canının yarısı çıkınca tövbe eder. O vakit diliyle yalancıların tövbe ve istiğfarlarını söyler durur. Ama kalbi hâlâ günahlara bağlı, onda ısrarlıdır; güç yetirdiğinde hemen yapmaya kararlıdır. Bu tür insanlar bir türlü iyileşmezler. Bunlara genelde, tövbe kapısı kapanır, tövbe yolu tıkanır.

Bir süre sonra kişinin kalbinden günahların çirkinliği kaybolur ve günahlar onun âdeti hâline gelir. Artık insanların onu görmesini ve hakkında konuşmalarını yadırgamaz, rahatsız olmaz.

Bu, fasıklar için arsızlığın zirvesi, zevkin kemâlidir. Öyle ki bunlar yaptıkları günahlarla övünür, onu bilmeyenlere anlatır ve "Ey filan! Ben şöyle şöyle yaptım." derler.

Sonuçta kul günahları işleye işleye onları basit görmeye, kalbinde küçümsemeye başlar. Bu ise helâk alâmetidir. Çünkü günah, kulun gözünde ne kadar küçülürse, Allah katında o kadar büyür.

Usul-i Kâfi'de İmam Sadık'tan (a.s) şöyle rivayet edilir:

"Günahı küçümsemeyin; çünkü çok küçük bir günahın bile Allah'ın öfkelenmesine ve gazaba gelmesine sebep olması ve günahı küçümsemeyen bir insana, 'İyilik, lütuf ve ihsan elimi senden çektim.' diye hitap edilmesi mümkündür.

Aynı şekilde sevapları da küçük görmeyin; çünkü küçük gördüğünüz bir sevap sayesinde bir insanın gönlünü kazanabilirsiniz. Sizin önem vermediğiniz ve küçümseyip geçtiğiniz bir davranışınız sayesinde yüce Allah'ın rahmet denizinin coşması ve size 'Ey kulum! Ben seni bağışladım.

Sen bu davranışın sayesinde benim affıma mahzar oldun ve artık bundan böyle benim iyilik, lütuf ve ihsan elim daima senin başının üzerindedir!' şeklinde hitap edilmesi mümkündür."

Günahlar çoğaldığında da, sahibinin kalbini mühürler ve kişiyi gafillerden eder. "Onların işleyip kazandıkları şeyler, kalplerinin üzerine pas olmuştur." [17] Bu, günah üzerine günah işlemektir, sonunda ise kalp kör olur.

Şöyle ki: Kalp, masiyet sebebiyle paslanır. Masiyetler çoğaldıkça pas da çoğalır ve sonunda ayette "rân=kalın pas tabakası" diye ifade edilen hâle dönüşür. Daha sonra kalp mühürlenir, damgalanır ve kilitlenir. Böylece kalp bir örtü ve dış tabaka altında kalır. Bu durum, hidayet ve

basiret hâinden sonra olursa, her şey alt üst olur. Öncekinin aksine döner.

Günahın insan üzerinde bıraktığı olumsuz etkilerden biri de, kalbinin hayatının ana maddesi olan "hayâ"yı yok etmesidir. Hayâ ise her hayrın aslıdır, onun yok olması bütün hayırların yok olması anlamına gelir. Çünkü Allah'tan utanmayan, kulundan hayâ etmeyen kişi istediği çirkinlikleri hiç çekinmeden yapar.

Evet; günahlar, kuldaki hayâ ve utangaçlık duygularını zayıflatır. Bazen hayâ ondan tamamen sıyrılır ve kişinin, insanların onun kötü hâlini bilmelerinden, haberdar olmalarından rahatsızlık duymadığı görülür. Hatta hâlini ve yaptığı pislikleri övünerek anlattığı olur. Bir kul bu noktaya gelmişse, artık onun düzelmesi ümidi kalmamıştır.

Günahlar, istese de, istemese de, kulun kalbindeki Allah saygısını ve hürmetini zayıflatır. Zaten Allah saygısı ve Allah'ın büyüklüğü kalpte yerleşmiş olsaydı, kişi günah işlemeye cesaret etmezdi.

Asi bir kula ceza olarak, kalbinden Allah'a ve haramlarına saygının silinmesi ve Allah'ın hak-hukukunun onun gözünde basitleşmesi yeter. Böyle olunca da, zahiren yaptığı ibadetlerden hiçbir tat, lezzet almaz. Bir hadiste şöyle geçer:

"Bir gün Hz. Musa (a.s) Rabbiyle münacat etmek için Tur Dağı'na giderken yolda biriyle karşılaştı. Hz. Musa'nın, Rabbiyle görüşmeye gittiğini öğrenen genç adam (kendinden emin bir eda ile) şöyle dedi:

'Ben Allah'ın asi bir kuluyum. Oysa yaptığım günahlar sonucu yüce Allah beni bu dünyada cezalandırmıyor, azaba tâbi tutmuyor. Bunun nedenini Rabbinden öğrenip, bana da bildirir misin?'

Yüce Allah, Hz. Musa ile konuşmasının sonunda o asi kula şöyle demesini emretti: Git ona söyle ki, ben onu cezaların en kötüsüyle cezalandırmışım ama haberi yok. O bana ibadet ediyor, fakat ibadetinden hiçbir tat ve zevk alamıyor."

Günahlar, kalbin Allah'a ve ahiret yurduna doğru seyrini yavaşlatır veya tamamen durdurur. Bir adım dahi atmasına izin vermezler, üstelik geri de döndürürler.

Kalp, Allah'a doğru ancak kendi gücüyle yol alır ve "ancak selim bir kalp ile Allah'a gidenler kurtuluşa erir." [18] Günahlarla hastalanınca ise, kendisini yürüten bu güç zayıflar. Böylece işlenen günahlar neticesinde bu güç tamamen yok oluncaya kadar Allah'tan, telâfisi imkânsız şekilde uzaklaşır.

Günah, kalbi sağlığından ve düzgün yolundan ayırıp hastalığa ve sapmaya götürür. Artık kalp daima hasta ve sakattır, hayatını ve sağlığını sağlayan gıdalardan hiçbir fayda görmez. Çünkü günahların kalplere etkisi, hastalıkların bedenlere etkisi gibidir.

Allah'a doğru seyir ve sülûk etmiş herkes şunda ittifak etmiştir: Kalpler Mevlâlarına ulaşmadıkça huzur bulmazlar ("Kalpler yalnızca Allah'ın zikriyle mutmain olur." -Ra'd, 28-), sağlıklı ve düzgün olmadıkça Mevlâlarına ulaşmazlar,

hastalığı ilâca dönüştürmedikçe de sağlıklı ve düzgün olmazlar. Bu da ancak hevâ ve hevese muhalefetle, şeytana uymamakla olur.

Evet; günah ya kalbi öldürür, ya korkunç bir hastalığa yakalatır ya da kuvvetini zayıflatır. Zayıflığı sonunda da Resulullah'ın (s.a.a) onlardan Allah'a sığındığı sekiz şeye kadar varır: "Tasa (geleceğe yönelik) ve hüzn (geçmişe yönelik), âcizlik ve tembellik, korkaklı ve cimrilik, borç altında kalmak ve zillet."

Günahların bir cezası da, kalbi körleştirmesidir. Körletmese bile mutlaka basiretini zayıflatır. İnsanî mükemmelliğin esası şu iki şeydir: Hakkı batıldan ayırt etmek ve hakkı batıla tercih etmek.

Kulların dünya ve ahirette Allah nezdindeki değerleri, bu iki husustaki durumlarına göredir. Günahlar ve masiyetler kalbi kör edince, basiretini giderir, böylece kalp hakkı gereği/olduğu gibi göremez.

Gücünü ve azmini zayıflatır, böylece hak üzere sebat edemez. Bu da onun yaşantısına yansır ve onu Allah'a, ahiret yurduna doğru yolculuğundan alıp dünya hayatına razı ve onunla mutlu, Allah'tan ve ayetlerinden gafil olan,

Allah'la buluşmaya hazırlığı bırakıp kötü nefislerin yurduna doğru yolculuğa yönlendirir. Aksine itaat kalbi nurlandırır, kuvvetlendirir, sabitleştirir ve sonunda silinmiş-temizlenmiş ayna gibi saf ve berrak hâle gelir, nurla dolar.

Günahın vahim sonuçlarından biri de, nefsine ve sahip olduğu güçlere en çok ihtiyaç duyduğu vakitte kulu yüz üstü bırakmasıdır. Şöyle ki: Kul bir sıkıntı veya belâya duçar olduğunda kalbi, dili ve sair azaları onun için en faydalı şeyleri yapmayıp onu yüz sütün bırakırlar.

Kalbi onun Allah'a tevekküle, tövbeye, O'na yönelmeye, yalvarıp yakarmaya çekmez. Hatta ölüm ve Allah'a yolculuk anında kalbi ve dili yardımcısı olmaz, onu yüz üstü bırakırlar.

Öyle ki birçoğunda görüldüğü gibi, can vermek üzere olan kişi kendisine telkin edilen şahadet kelimesini söylemeye güç yetiremez veya saçma şeyler konuşmaya başlar.

Sonuç olarak:

Yüce Allah insanı vahyi ve kelâmıyla desteklemiş, ona peygamberlerini göndermiş, kitabını indirmiş, yanlışı ve doğruyu göstermiştir. Böylece gücüne güç, yardımına yardım, teçhizatına teçhizat katmıştır.

Bununla birlikte onu; veziri ve yardımcısı olarak akılla, nasihat edicisi ve irşat edicisi olarak marifetle/Allah'ı bilmekle, sebat ettiricisi ve destekleyicisi olarak imanla, ona her şeyin hakikatinin perdesini açıcı olarak yakınle desteklemiştir.

Öyle ki o, Allah'ın, düşmanlarıyla cihat karşılığında dostlarına ve taraftarlarına vaat ettiği şeyleri gözüyle görür, müşahede eder gibi olmuştur.

Akıl, insanın ordusunu düzene koyar; marifet savaş işlerini, araçlarını ve bunların konulacakları uygun yerleri belirler; iman ona sabır ve sebat verir, onu güçlendirir; yakın ise onu düşmana yöneltip ciddi saldırılar yapmasını sağlar.

Yüce Allah daha sonra bu savaşı yapanları, görülür ve görülmez gözlerle desteklemiştir; gözü gözcüsü, kulağı haber alıcısı, dili tercümanı, elleri ve ayakları yardımcıları yapmıştır.

Bunların yanında melekleri ve Arş'ını taşıyanları ona mağfiret dilemeleri, kötülüklerden korunması ve cennetine koyulması için na dua etmeleri için dikmiştir.

İşte insan denen bu çok boyutlu varlık, Allah vergisi akıl ve askerleri sayesinde hayvanî eğilimlerini kontrol altına almalı, nefsini ilâhî takva ile dizginlemeli, günah üstüne günah eklenmesi sonucu benliğinde oluşacak olan ahlâkî ve amelî bozukluğun itikadî bozukluğa yol açmasının kaçınılmaz olduğunu hiçbir surette unutmamalıdır.

Unutmayalım ki, bizler kendi durumumuzu değiştirmedikçe, yüce Allah bizim hâlimizi değiştirecek değildir. Bir kudsî hadiste Allah-u Tealâ şöyle buyurur: "İzzetime ve celâlime andolsun ki, kullarımdan biri sevdiğim hâlden sevmediğim hâle geçtiğinde, mutlaka ben onunla muamelemde sevdiği hâlden hoşlanmadığı hâle geçerim.

Kullarımdan herhangi biri hoşlanmadığım hâl üzereyken hoşlandığım hâle geçerse, mutlaka ben de onunla ilişkimde hoşlanmadığı hâlden hoşlanacağı hâle geçerim."

Bakın, Üstat Hasanzade Amulî'nin bu beyanı ne kadar düşündürücüdür:

"Duyu organları ve aklının faaliyetleri hakkında düşünen insan, onların, insanın beka ve muhafazası için birer bekçi olduklarını görür. Mesela, insan yemek yerken göz bir nöbetçi gibi yemeği diğer şeylerden ayırt eder ve göz izin verince yemeğe el uzatır;

ama bu defa dokunma duyusu izin vermez, zira yemek sıcaktır; çok sıcak değilse bu defa burun devreye girer ve ağzına kadar götürdüğü yemeğin kokusunu denetler; eğer kötü kokuyor ise yemesine izin vermez, güzel kokuyorsa müsaade eder; bu defa tatma duyusu olan dil, devreye girerek yemeği denetler; tadı hoş ise yemesine izin verir.

Böylece her yemek dört bekçinin kontrolünden geçtikten sonra yenilmeye hazır vaziyete gelir. Bu kontrollerden sonra, insan dışındaki canlılar (hayvanlar) için bir bekleme söz konusu olmaz.

Ama yemeği yemek isteyen insan ise, gaybî bir bekçi olan akıl, ona şöyle seslenir: O duyuların hepsi doğru söylediler. Bu yemek senin bedeninin için iyidir. Ama sen insansın. Senin gerçeğin ruh adındaki bir hakikattir;

bu beden ise onun bir gölgesi, duyular da onun hizmetçileridir. Bu yemek şüphelidir, haramdır, yetim malıdır; sakın yeme! Ruhun için zararlıdır. Bu gibi yemeklerin ruha olan zararı, zehirli bir yemeğin bedene olan zararından çok daha fazladır."

Dipnotlar

[1]- Fâtır, 10

[2]- Bihar'ul-Envar, c.73, s.377

[3]- Bihar'ul-Envar, c.73, s.349

[4]- A'lâm'ul-Hidaye, c.4, s.209

[5]- Şûrâ, 30

[6]- A'râf, 96

[7]- Nahl, 21

[8]- Fecr, 24

[9]- Zuhurf, 36-39

[10]- Haşr, 18-19

[11]- Vesail'uş-Şia, c.14, s.107, Fûru-u Kâfî, c.5, s.536

[12]- Hac, 18

[13]- Şems, 9-10

[14]- Tîn, 4-6

[15]- Bihar'ul-Envar, c.73, s.327, 332

[16]- Âl-i İmrân, 106

[17]- Mutaffifîn, 14

[18]- Şuarâ, 89